ר. חן ושות' – משרד עורכי דין

רשף חן, עו"ד מגשר
רוברט חן, עו"ד
תומר בראון, עו"ד נוטריון

שדרות הנשיא 134 חיפה 3463204
טלפון: 04-8774437
rc@law-rc.com
www.law-rc.com

ADV. Reshef Cheyne, LLB MBA
ADV. Robert Cheyne, LLB
ADV. NP. Tomer Braun, LLB
134 Hannassi Blvd. Haifa 3463204

תאריך : 28/11/19

לכבוד

גב' עינת קליש
ראש עיריית חיפה
רח' חסן שוקרי 14 חיפה
kalisch@haifa.muni.il

מבלי לפגוע בזכויות

שלום רב

הנדון : **הפסקת לימודי ילדים דרוזים בחיפה**

1. מרשי, שבעה ילדים, דרוזים, (להלן "**הילדים**") ייפו את כחי לפנות אליך כדלקמן.

(שמות מרשי אינם מוזכרים לשם שמירה על פרטיותם ויימסרו לעירייה במידה ותבקש זאת).

2. הילדים מתגוררים בדליה ועוספיא, חמשה מהם לומדים, בבית הספר היסודי ע"ש שלמה תל (לשעבר אהוד) ושניים בבית ספר איינשטיין.

3. הורי הילדים שואפים כי ילדיהם ישתלבו באופן מלא בחברה הישראלית. לשם כך הם החליטו לשלוח את הילדים ללמוד בבית ספר דובר עברית, במובחן מלאחד מבתי הספר הפועלים בכפר מגוריהם, השייכים לזרם החינוך הערבי-דרוזי, בו הלימודים נעשים בערבית.

4. יצוין כי, שלא במקרה, משפחות הילדים מתאפיינות בהשתלבות גבוהה בחברה הישראלית, כולל מילוי תפקידים בכירים בכוחות הבטחון. רצון המשפחות כי ילדיהם ילמדו בבית ספר עברי, מבטא שאיפה כי, בבוא היום, גם הילדים יוכלו להשתלב באופן מיטבי בחברה הישראלית דוברת העברית. (למשל שאיפתו של אחד הילדים היא להיות טייס כמו הדוד שלו, שיכולתו להגיע לקורס טייס אינה בלתי קשורה לעובדה שהוא למד בבית ספר בסמ"ת בחיפה).

5. משכך ביקשו הורי הילדים מהמועצה המקומית עוספיה ומעיריית חיפה, לאפשר את לימודי הילדים בבית ספר עברי בחיפה.

6. עיריית חיפה, קיימה במשך שנים רבות, מדיניות המאפשרת ואפילו מעודדת, לימוד של ילדים דרוזים מדליה ועוספיה, בבתי הספר העירוניים בחיפה. למטרה זו אף נשמרו מקומות מיוחדים בבתי הספר בחיפה. מדיניות זו נקבעה מתוך תחושת חובה ערכית כלפי שכנים, בני העדה הדרוזית, אשר בחרה לקשור את גורלה בגורל העם היהודי, במלוא מובן המילה – אחים לדם, בפרט כאשר המדובר באמצעי ובביטוי לרצון מיוחד להשתלבות מלאה בחברה הישראלית דוברת העברית.

7. על בסיס מדיניות זו, ובחירתם הנ"ל של הורי הילדים, נרשמו הילדים ללימודים בבית הספר היסודי בחיפה, כתלמידי חוץ בהתאם להוראות סעיף 7א לחוק לימוד חובה, תש"ט-1949 ותקנות לימוד חובה (תלמידים הלומדים ברשות חינוך מקומית אחרת) תשס"ה-2005.

8. עיריית חיפה קיבלה ומקבלת תשלום עבור תלמידי החוץ בהתאם להוראות התקנות וחוזר מנכ"ל 3.7.75, מהורי התלמידים.

9. מטבע הדברים, הילדים הסתמכו על עובדת קבלתם לבית הספר היסודי באופן שכצפוי (וכמקווה) השפיע על חייהם באופן ניכר ובלתי הפיך.

בין השאר, הילדים לא פיתחו כל יכולת ללמוד בשפה הערבית, אשר שליטתם בה היא ברמה "מדוברת" בסיסית בלבד, שאינה מאפשרת לימוד או התבטאות בכתב.

בנוסף מבחינה חברתית ותרבותית הילדים השתלבו באופן מלא ומוחלט בסביבת בני כתתם, החיפאים דוברי העברית. אלה הם חבריהם ללימודים ולשעות הפנאי ואיתם הם הולכים לפעילות בתנועת הנוער.

10. עקב הסתמכותם האמורה של הילדים, כיום נוצר מצב מובהק לא קיים בתחום ישוב מגוריהם מוסד חינוך מתאים עבורם, כאמור בסעיף 7א(1) לחוק לימוד חובה, תש"ט-1949.

11. ציפייתם הסבירה והמובנת של הילדים היא להמשיך ללמוד עם בני כתתם גם בחטיבת הביניים, כפי מצוות תקנה 4(1) לתקנות לימוד חובה וחינוך ממלכתי (רישום נוסף), תשל"ח-1978 המורה כי לימודי ההמשך של תלמיד בית ספר יסודי יהיו בחטיבת הביניים שנקבעה לרובע בו מצוי בית הספר היסודי בהתאם לתקנה 7א לתקנות לימוד חובה וחינוך ממלכתי (רישום), תשי"ט-1959.

12. ציפייה זו קשורה בקשר הדוק לציפייתם וידיעתם, של הילדים, כי, לאחר שיחגגו יחד את סיום התיכון, הם גם יתגייסו לצד בני כתתם ליחידות מובחרות בצה"ל ויגנו, ביחד איתם על המולדת המשותפת.

13. במקרה דנן חטיבת הביניים הרובעית של ילדי בי"ס שלמה תל היא עירוני ה' ושל ילדי בית ספר איינשטיין היא בית ספר אליאנס (נא ראו לעניין זה תקנות לימוד חובה וחינוך ממלכתי (רישום נוסף), תשל"ח-1978).

14. בהתאם, לקראת המעבר, המרגש, הצפוי לכל ילדי הכתה, התקיימו מפגשים של הנהלת חטיבת הביניים עם תלמידי השכבה הבוגרת של בית הספר היסודי.

15. למרבה התדהמה, תוך כדי מפגשים אלה, הבינו הילדים (מבין השורות ובלי הסבר מסודר וללא כל גילוי של אמפתיה) כי אין כוונה לאפשר להם להמשיך וללמוד עם חבריהם בחטיבת הביניים.

16. לא קשה לתאר את מידת המבוכה, העלבון ותחושות האפליה וההדרה, אשר נגרמו לילדים, כאשר הבינו, כי מערכת החינוך, בה הם לומדים, רואה אותם כ"אחרים" ובלתי ראויים להמשיך וללמוד בה. התצאה הבלתי נמנעת הייתה פגיעה קשה בנפשות ילדים צעירים, המתקשים להבין, על מה ולמה הוחלט להפלותם לרעה ביחס לכל בני כתתם היהודים.

17. לא למותר לציין כי העובדה כי המדובר בהדרה של ילדים בני קבוצת מיעוט מסוימת, צובעת את העניין בצבעים מטרידים וכואבים במיוחד. כך בכלל וכך בפרט כאשר, כזכור, המדובר בסטירת לחי מצלצלת הניתנת דווקא לילדים צעירים, שהוריהם יצאו מגדרם כדי לנסות ולחנכם להיות אזרחים שווים במדינה היהודית והדמוקרטית.

18. בצר להם, לאחר ששמעו בעלפה ממחלקת הרישום העירונית כי ניתנה הנחיה גורפת לא לאפשר את רישום ילדיהם להמשך הלימודים בחטיבות הביניים, פנו אליך הורי הילדים, במכתב, מכמיר לב לטעמי, שנמסר בלשכתך ביום 3/10/19, וביקשו כי תעבירי מעל ילדיהם את רוע הגזרה (מצ"ב).

19. בתשובה התקבל ביום 17/11/2019 מכתבה של הגב' גלי גרינברג סגל המצ"ב (להלן "**הודעת העירייה**")

20. מכתבה של הגב' גרינברג סגל מהווה את ההודעה הרשמית הראשונה, אותה ראתה לנכון עיריית חיפה למסור להורי הילדים, בדבר החלטתה למנוע את המשך לימודיהם בחטיבת הביניים ביחד עם בני כתתם.

21. מההודעה עולה כי, לשיטתה, עיריית חיפה "מופקדת על מתן פתרון חינוכי לתושביה בלבד" וכי מדיניותה היא לכן להעמיד את משאבי החינוך שלה "לטובת תושביה" בלבד.

22. הודעת העירייה מתאפיינת בלאקוניות בירוקרטית המבטאת, לעניות דעתי, לא רק אדישות מצערת לעוגמת הנפש הקשה הנגרמת לילדים והוריהם, אלא גם **כשל משפטי יסודי**.

23. ההודעה ושינוי המדיניות העולה ממנה, מתעלמים לחלוטין מכך שעסקינן בילדים הלומדים במערכת החינוך החיפאית מזה שנים רבות, אשר הסתמכו על קבלתם ללימודים בחיפה, ושינו, עקב כך, את מצבם באופן בלתי הפיך באופן שאינו מאפשר להם לשוב וללמוד בישוב מגוריהם, ואשר עומדת להם ציפייה לגיטימית כי יוכלו לסיים את לימודיהם, במסגרת החינוכית והחברתית, בה הם מתפקדים מזה שנים רבות.

24. לא למותר לציין כי הסתמכות זו, שהובילה לכך שהילדים לא פיתוח יכולת ללמוד בערבית, יצרה מצב מובהק בו לילדים אין פתרון חינוכי מתאים בישוב מגוריהם.

25. אני מבין כי במועד כלשהו, כנראה בשנה שעברה, עיריית חיפה החליטה **לשנות את מדיניותה** ב 180 מעלות, ועברה מגישה אוהדת לקליטת ילדים דרוזים במוסדות החינוך העירוניים, למדיניות גורפת של "חיפה לחיפאים".

26. מבלי להתייחס לשאלות הערכיות העולות משינוי מדיניות זה, אשר לא לי או לבית המשפט לענות בהן, דומני כי נשתכחו בעירייה מושכלות יסוד הנוגעות לחובות המוטלות על רשות ציבורית המבקשת **לשנות מדיניות** בכלל, ושינוי בעל תחולה **רטרוספקטיבית**, על מי שהסתמך על המדיניות הקודמת, בפרט.

27. יפים לעניין זה דברים שנפסקו **בבגץ 1398/07 ד"ר יעל לביא-גולדשטיין נ' משרד החינוך-הגף להערכת תארים אקדמיים מחו"ל**, שם נפסק, כי בעוד ששינוי מדיניות הוא עניין מותר :

> *על השינוי להיעשות על יסוד שיקולים עניינים, ללא הפליה, ולעמוד במתחם הסבירות, בדרישות המידתיות ובחובת ההגינות. במסגרת השיקולים, על הרשות לשקול את "מימד הזמן" שבתחולתו תוך התחשבות באנשים הנפגעים מכך .*
>
> *בעיקרון, על שינוי מדיניות לחול מעתה והלאה ולהיות צופה פני עתיד ולא פני עבר. מקום בו הרשות המינהלית מעוניינת להחיל שינויים באופן רטרואקטיבי, עליה להצביע על נימוק מיוחד וכבד משקל המצדיק זאת. ואולם, גם במקרה בו שינויה של מדיניות מינהלית נעשה במסגרת סמכותה של הרשות, על יסוד שיקולים ענייניים ולצורך תכלית ראויה, עצם החלת השינוי למפרע על מי שכלכל את צעדיו לאור המדיניות הישנה – עשויה להיפסל מקום בו אין בה בהחלטה סבירות, או שנגרמת למסתמך פגיעה במידה העולה על הנדרש, דהיינו שאין השינוי עומד בדרישות המידתיות. במקרים כאלו ביהמ"ש עשוי להתערב לשם הגנה על זכויות האזרח הנפגע.*

[הציטוט מתקציר פסק הדין]

עוד אפנה לספרו של יואב דותן, הנחיות מינהליות (תשנ"ו), הדן בעמ' (בעמ' 165 ואילך) שם צויין, בין השאר כי :

> **בהקשר זה של שינוי הנחיות תשובה במיוחד היא השאלה האם השינוי פגע באופן חמור במי שהסתמך על מצב משפטי מסוים, כך שהחלת ההנחיות המתוקנות לגביו היא בלתי צודקת או בלתי סבירה באופן קיצוני. במקרה כזה עשוי בית המשפט להתערב לטובתו של האזרח.**

[שם. עמ' 172]

ייתכן שתמצאו עניין גם במאמריה של השופטת העליונה (כתוארה כיום) ד"ר דפנה ברק ארז, "הגנת ההסתמכות במשפט המנהלי" [משפטים | כרך כז (תשנ"ו-תשנ"ז)] ו"הגנת הציפייה במשפט המנהלי " [עיוני משפט | כרך כז (תשס"ג-תשס"ד)].

28. לעניות דעתי, יישום נכון של הדין לנסיבות דנן, היה מחייב את העירייה להגיע למסקנה כי, גם בהינתן המדיניות החדשה, עליה לאפשר לילדים, שכבר החלו את לימודיהם בחיפה, להשלים את כל מסלול הלימודים, במסגרת העירונית הרגילה, ביחד עם חבריהם לכתה.

29. לאור כל האמור לעיל, הנך מתבקשת לשקול לשנות את ההחלטה העולה מהודעת הגב' גרינברג סגל ולאפשר לילדים להמשיך את לימודיהם, ביחד עם חבריהם, בחטיבות הביניים המתאימות.

30. נוכח התוצאה הקשה ולטעמי בלתי סבירה באופן קיצוני, כמו גם האופן הלאקוני בו היא הוסברה בהודעת העירייה הנ"ל, עולה החשש והחשד, שמא לא התקיים בעירייה כל הליך מסודר לבחינת העניין וכי יש לנו עניין בהחלטה ש"נשלפה מהמותן" ו"הורדה" לדרג המקצועי באופן בלתי פורמאלי. לשם בחינת עניין זה, במידה ותחליטו שלא להיעתר לפנייתנו, אבקשך להעביר לעיוננו כל מסמך הנוגע להחלטה לשינוי המדיניות, לרבות כל חוות דעת, פרוטוקול דיון, מכתבי הנחיה וכיוצא בזה, לשם הצגתם בפני בית המשפט, או אם לא נערכו מסמכים כאלה להודיענו בחוזר כי אינם בנמצא.

31. אבקשך להשיב למכתבי זה ללא דיחוי ותוך לא יותר משבעה ימים, שכן אנו כבולים במגבלות זמן צרות, הן בשל מועד הרישום המתקרב והן בשל סדרי הדין הנהוגים בבית המשפט לעניינים מנהליים, אליו אהיה נאלץ לפנות, באם תחליטו להתמיד בעמדתכם.

בכבוד רב

רשף חן, עו"ד

העתקים :

ד"ר סער הראל – הממונה על המחוז במשרד הפנים saarhr@education.gov.il
גב' אילנה טרוק – מנהלת מחלקת החינוך בעיריית חיפה ilanat@haifa.muni.il
גב' סיגל ציוני – מ"מ יו"ר ועדת חינוך בעיריית חיפה sigal-zioni@013net.net
עו"ד ימית קליין – יועמ"ש עיריית חיפה yamitk@haifa,muni.il

לכב' גב' עינת קליש-רותם

ראשת עיריית חיפה

הנדון: <u>סירוב העירייה להמשך לימודי ילדינו בחט"ב בחיפה.</u>

גב' נכבדה –

אנו הח"מ – הורי התלמידים בבית הספר היסודי "שלמה תל - אהוד" פונים אלייך במכתב זה לקבלת תשומת לבך והבנתך לסיטואציה שנקלענו אליה.

ילדינו לומדים בבית ספר "שלמה תל - אהוד", השנה הם מסיימים את היסודי ובשנה הבאה הם אמורים להתחיל בחטיבות הביניים.

בבדיקה ובשיחה שהתקיימה עם מחלקת הרישום במחלקת החינוך של העיריה, הופתענו לגלות שישנה הנחיה גורפת לא לקלוט תלמידי חוץ (לא תושבי חיפה), ויותר מכך, ממש נדהמנו להבין, שהחלטה זו כוללת בתוכה גם את **הילדים שלמדו ומסיימים את היסודי בחיפה**, גם להם **לא יתאפשר <u>להמשיך</u> וללמוד בחטיבת הביניים בעיר חיפה.**

גברתי הנכבדה, אנו בטוחים שאת מבינה שמדובר בילדים שכבר השתלבו חברתית ומנטאלית, ילדים אשר מעורבים גם במסגרות החינוך הלא פורמאליות בסביבתם ויחד עם חבריהם לספסל הלימודים, ילדים אשר משתתפים עם חבריהם באירועי תרבות ופנאי של סביבתם שמזמן כבר נהפכה להיות הסביבה הטבעית שלהם.

אנו רואים בהחלטה זו **כפגיעה קשה מאוד בעתיד ילדינו**, וכל ניסיון להחזיר אותם חזרה לישוב השכן, ו/או קטיעת המסלול בו התחילו, **יביא אסון על המשך** דרכם ויכולתם להתמודד עם קשיי שפה בלימודים, שכן כידוע לך, בעוספיא, מלמדים בערבית, מיותר לציין שילדים שסיימו את היסודי בחיפה, אינם יודעים קרוא וכתוב בשפה הערבית ובטח לא ברמת הידע של בני גילם, כך שלא יוכלו להשתלב במערכת החינוך בעוספיא בשלב הזה.

אנו מבקשים בכול לשון של בקשה, לאפשר לילדינו להמשיך ללמוד בחטיבות הביניים והתיכון יחד עם חבריהם לכיתות, להמשיך את המסלול ואת אורח החיים שלהם, הן מבחינה לימודית והן מבחינה חברתית.

אנו תקווה כי בקשתינו זו תיפול על אוזן קשבת ותענה בחיוב, שכן זוהי הדרך היחידה הנכונה להמשך דרכם בחינוך ובהשכלה ובכלל לעתיד.

אנו ההורים מבקשים פגישה דחופה בהקדם עם כבודך, ויפה שעה אחת קודם, זאת על מנת להעביר באופן בלתי אמצעי את הדאגה והחשש לעתיד ילדינו ולדון בנושא.

בכבוד רב

הורי התלמידים -

~~XXXXXXXX~~-

~~XXXXXXXX~~-

~~XXXXXXXX~~-

~~XXXXXXXX~~-

~~XXXXXXXX~~-

לשכת ראש העיר-חיפה

23-10-2019

נתקבל

עיריית חיפה
Haifa Municipality
بلدية حيفا

מרכז רישום ומידע

17 נובמבר 2019

י"ט חשון תש"פ

לכבוד:

הורי התלמידים:

לירן רכאב, אייל עול, דניאל כיוף, איימן חלאוי ותימור כיוף

הנדון: **פנייתכם באשר לסירוב העירייה להמשך לימודי תושבי חוץ בחט"ב בחיפה**

הרינו לאשר קבלת מכתבכם שבסימוכין ולהשיבכם כדלקמן:

1. בהתאם לחוק לימוד חובה, תש"ט 1949 סע' 7(ב) החובה החלה על רשות חינוך מקומית לקיים מוסדות חינוך רישמיים הינה כלפי ילדים הגרים בתחום שיפוטה של אותה רשות בלבד.

2. גם ע"פ חוזר מנכ"ל משרד החינוך מס' 3.7–75 הרשות מופקדת על מתן פתרון חינוכי לתושביה בלבד, ראשר רמצריח חריגיח מחקיימיח שיתופי פעולה בין רשויות במקרים בהם אין הרשות יכולה למצוא פתרון חינוכי העונה על צורכי התושב.

3. בהתאמה להוראות הדין, גם מדיניותה של עיריית חיפה היא להשתמש במשאבים העומדים לרשותה על מנת לתרום לחוזקתה של מערכת החינוך החיפאית לטובת תושביה.

4. לאור כל האמור לעיל, מאחר ואינכם תושב חיפה, אנו נאלצים לדחות את בקשתכם ללמוד בחיפה.

בהצלחה בהמשך הדרך,

גלי גרלנברג סגל

יו"ר ועדת העברות

רחוב: הרב מרכוס 9 טלפון: 1-700-50-7002 פקס: 04-8357005